

I. Nem hivatkozhat sikerrel alanyi jogsértésre - hangfelvételével való visszaélésre - a fél, ha e jogérvényesítéssel valótlán, hamis tényállítást akarja leplezni, és az igazságot tartalmazó nyilatkozatának a felhasználását kívánja személyiségi jogvédelem tárgyává tenni.

II. A jóhiszeműség és tisztesség követelményeibe, valamint a joggal való visszaélés tilalmába ütközik és illetéktelen előnyök szerzésére irányul az a személyhez fűződő jogvédelmi igény, amelyet a fél a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő cél érdekében érvényesített.

III. A jogosulatlanul rögzített hangfelvétel, anélkül, hogy az személyhez fűződő jogot sértene, perbeli bizonyítékként felhasználható, különösen, ha ezzel a bizonyítási eszközzel állapítható meg a való tényállás és biztosítható az igazság kiderítése és érvényesítése.¹

Alkalmazott jogszabályok: 1959. évi IV. törvény 2. §, 4-5. §, 75. §, 80. §; 1952. évi III. törvény 3. § (5) bek.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes 2000. május 26. napján 1 200 000 forint, 2000. június 2. napján további 900 000 forint kölcsönt adott az akkor vele jó ismerősi viszonyban álló felperesnek. A kölcsönt 30 napra nyújtotta, 25, illetőleg 35%-os kamat megfizetése mellett. Ezekből az összegekből a felperes 2002. október 3-án 996 000 forintot fizetett vissza az alperesnek. A kapcsolat időközben megromlott közöttük, a felperes bár ígérte, de további összegeket nem teljesített. Az alperes 2003. február 21. és 2004. május 19. napja között, pontosan meg nem határozható időpontokban, magnófelvétellel rögzítette a közöttük és a felperes között lezajlott személyes megbeszélést, illetőleg öt telefonbeszélgetést.

Az alperes a Zalaegerszegi Városi Bíróság előtt pert indított a felperessel szemben az 1 200 000 forint, illetőleg a 900 000 forint kölcsön visszafizetése iránt, amelybe a jelen per felperese által időközben kifizetett 996 000 forintot elszámolta. A perben a jelen per felperese a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a követelés elévült, másodlagosan azt állította, hogy a

¹ Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2009/11/188.

kölcsöntartozását visszafizette. Beszámítási kifogást is előterjesztett a felperessel szemben.

Az alperes a Zalaegerszegi Városi Bíróság előtt folyamatban lévő perben a beszélgetéseikről készített hangfelvételeket bizonyítékként bemutatta, amelyek alapján a bíróság megállapította, hogy a követelése nem évült el és azt is megállapította, hogy a jelen per felperese a tartozását elismerte, ezért - a beszámítási kifogás figyelembevételével - marasztalta. A másodfokon eljáró Zala Megyei Bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a jelen per felperesét lényegében a keresetnek megfelelően marasztalta, megállapítva, hogy a beszámítási kifogás alaptalan volt.

Ezt követően nyújtotta be a felperes a jelen pert megindító keresetlevelét, amelyben azt állította, hogy az alperes a titokban készített hangfelvétellel a Ptk. 80. §-ának (1) bekezdésében szabályozott személyhez fűződő jogát megsértette. Kérte, hogy a bíróság a jogsértés tényét állapítsa meg és tiltsa el az alperest a további jogsértéstől. A sérelmes helyzet megszüntetését akként kérte, hogy a bíróság rendelje el a titokban készített hangfelvétel és az arról készült szöveges leírások - beleértve a korábban folyamatban volt perben szereplő iratok - megsemmisítését is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy az utolsó felvétel kivételével a felperes nem tudott a beszélgetések rögzítéséről. Hivatkozott azonban arra, hogy ez volt az egyetlen lehetősége arra, hogy a felperessel szemben fennálló jogos igényét érvényesítse.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a hangfelvételek a felperes hozzájárulása nélkül készültek, azonban a Ptk. 80. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján az alperes méltányolható magánérdeke jogszerűvé tette az eljárást. A polgári perben eljáró bíróságok megállapították, hogy az alperes sem tanúkkal, sem egyéb módon nem tudta bizonyítani az elévülés megszakadását, kizárólag az általa készített hangfelvétel volt annak egyedüli bizonyítéka. Erre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy az alperesnek méltányolható magánérdeke fűződött a hangfelvétel készítéséhez és annak nyilvánosságra hozatalához, ezért egyik cselekmény sem minősül visszaélésszerűnek.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és keresetének teljesítése érdekében a felperes fellebbezett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helyes az érdemi döntése is. A kifejtett jogi indokokkal azonban a másodfokú bíróság csak részben ért egyet, ezért a jogi indokolást részben megváltoztatja.

Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes nem járult hozzá ahhoz, hogy az alperes a közöttük folyó személyes, illetőleg

telefonbeszélgetést hangfelvétel útján rögzítse. Álláspontja szerint a Ptk. 80. §-ának (2) és (3) bekezdéséből levonható az a következtetés, hogy az alperes méltányolható magánérdeke az eljárását jogszerűvé tette, ezért jogsértés a terhére nem állapítható meg. A Ptk. 80. §-ának (2) és (3) bekezdéséből azonban ilyen következtetés nem vonható le.

A Ptk. 80. §-ának (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A (2) bekezdés szerint képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

E szabályok alkalmazása során annak elbírálásához, hogy valóban visszaélés történt-e, az eset összes körülményeinek gondos mérlegelésére van szükség. Az ítéletábra álláspontja szerint ebből az is következik, hogy önmagában a felvételkészítés csak nyilvánosságra kerülés esetén minősíthető, hiszen addig az kideríthetetlen, így nyilvánvalóan szankció sem fűzhető hozzá. Nyilvánosságra kerülés esetén pedig nem mellőzhető a körülmények vizsgálata.

A Legfelsőbb Bíróság 1985-ben (BH1985. 57.) közzétett eseti döntésével kialakított bírói gyakorlat szerint annak eldöntésénél, hogy a hangfelvétel felhasználása a Ptk. 80. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel jogellenes nyilvánosságra hozatalnak minősül-e, tekintettel kell lenni a Ptk. 4. §-ában megfogalmazott rendeltetésszerű joggyakorlás követelményeire, amely mindkét felet terheli. A Ptk. 4. §-ának (1) bekezdése szerint a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni. Ez azt jelenti, hogy a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a feleknek olyan magatartást kell tanúsítaniuk, hogy érdekeik érvényesítése a társadalom érdekével összhangban álljon. A felperes eljárása azonban nem felel meg a fenti követelményeknek, hiszen korábbi - az alperes által nyilvánosságra hozott - magatartása a szerződésből eredő kötelezettségeinek megsértésére, a teljesítés megghiúsítására irányult.

E magatartásra tekintettel az ítéletábra hozzáteszi, hogy a felperes keresete azért sem teljesíthető, mert a Ptk. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény védi a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit, a (2) bekezdés azonban azt is kimondja, hogy a törvény e jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően biztosítja a személyeknek az őket megillető jogok szabad gyakorlását. Azaz csak az a jog részesülhet törvényes védelemben, amelynek gyakorlása nem ütközik a Ptk. 5. §-ának a joggal való visszaélést tiltó rendelkezésébe.

A Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a 80. §-ának (1) bekezdése értelmében a felperesnek alanyi joga van annak követelésére, hogy a személyhez fűződő jogait

- így a hangfelvételéhez fűződő jogát is - mindenki tiszteletben tartsa. E jogát azonban a felperes jelen esetben a Ptk. 5. §-ának (2) bekezdésében meghatározott és ezért tilalmazott módon gyakorolta, amikor a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra, az alperessel szemben illetéktelen előny szerzésére érvényesítette.

A felek között a Zalaegerszegi Városi Bíróság, illetőleg a Zala Megyei Bíróság előtt folyamatban volt kölcsön visszafizetése iránti perben a felperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperes követelése elévült, másodlagosan pedig azt állította, hogy a kapott kölcsönt visszafizette, ami nem volt igaz. Az eljárás bíróságok kizárólag az alperes által készített és a jelen perben megsemmisíteni kért hangfelvételek alapján tudták a valós tényállást megállapítani. Márpedig a bírósági eljárásban az igazság érvényesülésének biztosítása közérdek és a bizonyítás ezt a célt szolgálja. Nem lehet ezért a hangfelvétel felhasználását visszaélésnek tekinteni, ha a felvétel a felhasználójával szemben elkövetett jogsértéssel kapcsolatos bizonyítás érdekében történt.

Nem hivatkozhat alanyi jogsértésre a fél, ha azzal egy hamis tényállást kíván érvényre juttatni. A kölcsön visszafizetése iránt folyamatban volt perben eljárás bíróságok jogerősen megállapították, hogy az alperes jogainak érvényre juttatását kizárólag az általa készített hangfelvétel útján lehetett biztosítani, annak alapján lehetett megállapítani, hogy a felperes az 5 800 000 forint összegű tartozását 2003. február 21. és 2004. május 8. között keletkezett felvételeken elismerte és megállapítható volt az is, hogy az alperes követelése nem évült el. Ebből következően a felperes alanyi - személyhez fűződő - jogának érvényesítése átment jogsértésbe, amelyet a Polgári Törvénykönyv a már kifejtettek szerint alapelvi szinten tilt.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét az indokok részbeni módosításával a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta. (Pécsi Ítéltábla Pf. I. 20 081/2009/3.)